

در سوگ بنیان گذار فیزیک سراها

اسفندیار معتمدی

آتش به جان افروختن از بهر جانان سوختن باید ز من آموختن کار من است این کارها

دولتی (دکتری اتا) با روش مقاله ISI دریافت کرد. به طوری که در زندگی نامه‌اش آمده است «تا جایی که من اطلاع دارم تاکنون کسی چنین مدرکی را آن هم در رشته‌های فیزیک و ریاضی و ادبیات در خراسان نگرفته است»

دکتر محمدفرهاد رحیمی در دهه ۴۰ در دانشگاه مشهد به کار تدریس و تحقیق پرداخت و مدت ۴۲ سال در دانشگاه کار جدی و مداوم انجام داد تا آنکه با درجه استاد تمامی در سن ۶۳ سالگی بازنشسته شد.

دکتر محمدفرهاد رحیمی بنیان گذار فیزیک سراها در ایران و نخستین دریافت کننده جایزه ترویج علم (۱۳۷۸) برای بنیان گذاری فیزیک سراها) و بنیان گذار غنی ترین موزه نجوم خاورمیانه در آستان قدس رضوی است. او که در ۱۳۸۲ درجه استاد ممتازی دانشگاه فردوسی مشهد را دریافت کرده است در نظرخواهی دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشکده علوم و دانشکده مهندسی دانشگاه فردوسی در تدریس فیزیک هسته‌ای پیشرفته دوبار رتبه اول را کسب کرده است. افتخارش آن است که «خادم افتخاری و قدیمی ضریح مطهر امام رضا (ع) در کشیک ششم است».

بار دیگر دست اجل یکی از اثر گذارترین استادان فیزیک «دکتر محمد فرهاد رحیمی» را با خود برد و غمی بزرگ بر دل همکاران و شاگردان ایشان و علاقه‌مندان به پیشرفت علم و سازندگی ایران گذاشت. دکتر رحیمی که بود؟ و چه کرد؟

محمد فرهاد در ۱۳۲۴ در مشهد به دنیا آمد. پدر و مادرش تحصیل کرده و معلم و اهل فرهنگ بودند. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در مدارس زادگاهش گذراند و از دانشگاه فردوسی مشهد کارشناسی فیزیک گرفت و برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت. در ۱۳۴۹ فوق لیسانس فیزیک هسته‌ای و در ۱۳۵۲ دکتری تخصصی همان رشته را از دانشگاه معتبر فرانسه گرفت و مقالاتی در همان زمان نوشت که در مجلات معتبر فیزیک هسته‌ای چاپ و منتشر شد. در ۱۳۶۲ درجه

کارها و خدمات

- مقالات بسیاری را در مجله فیزیک مرکز نشر دانشگاه و مجله پژوهش فیزیک و دیگر مجلات نوشت.
- چندین طرح تحقیقاتی به دانشگاه داد و تقدیر شد و جایزه گرفت.
- مبتکر ساخت گل آفتابگردان خورشیدی، پشه دورکن صوتی و ارائه‌دهنده آن‌ها به جشنواره خوارزمی. خلاصه آنکه دکتر محمد فرهاد رحیمی یک انسان سازنده، یک معلم برانگیزاننده و امیدبخش بود، و سرانجام در ۸ آذر ۱۳۹۷ جان آفرین تسلیم کرد.
در سال ۱۳۹۵ وقتی قرار شد هفدهمین کنفرانس آموزش فیزیک ایران در مشهد برگزار شود، پیشقدم تهیه و تألیف کتاب «آموزش فیزیک و نقش معلمان» در خراسان شد و کتابی در بیش از ۲۰۰ صفحه در چهار فصل شامل سابقه آموزش در خراسان، پیشکسوتان خراسانی آموزش فیزیک، تاریخچه فیزیک‌سراها و موزه نجوم آستان قدس، و چشم‌اندازی بر انجمن معلمان فیزیک خراسان منتشر شد که مؤلفان آن محمد فرهاد رحیمی - اسفندیار معتمدی و شهناز فارابی بودند. این کتاب به اهتمام ستاد برنامه‌ریزی کنفرانس و اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی منتشر شد و در اختیار دبیران فیزیک سراسر کشور قرار گرفت.
در این کتاب زندگی‌نامه مرحوم دکتر رحیمی و شرح و تأثیر فیزیک‌سراها آمده که بسیار جالب و خواندنی است.

- دکتر محمدفرهاد رحیمی عاشق و عارف و سازنده و مبتکر و دوستدار مردم بود. او آموزشگری مادام‌العمر بود.
- ۴۲ سال با عشق و علاقه در دوره کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری درس داد.
آمایشگاه فیزیک هسته‌ای، فیزیک مدرن و اپتیک را با تهیه وسایل و دستور کار، در مشهد و زاهدان راه‌اندازی کرد.
- ۵ جلد کتاب «فیزیک‌سرا» و کتاب «انرژی هسته‌ای در ایران» را تألیف کرد.
- مترجم کتاب «فیزیک هسته‌ای کاتینگام» و ۴ جلد کتاب «مکانیک کوانتومی تألیف کوهن تانوجی و دیگران» بود که دو جلد آن برنده جایزه بهترین کتاب جمهوری اسلامی ایران شناخته شد و همچنین مترجم کتاب‌های دیگر بود.
- ارائه‌دهنده اولین کتاب «فیزیک هسته‌ای - می‌یرهوف» که در اغلب دانشگاه‌های ایران تدریس می‌شود بود.
- راه‌انداز موزه نجوم آستان قدس رضوی با اهدای تعداد زیادی کتب خطی و ابزارهای عتیقه‌ای مانند رادیو نفتی، ماهی انسان‌نما و بستنی‌سازی دستی قدیمی بود.
- ارائه‌دهنده تعداد زیادی مقالات بین‌المللی در تاریخ علم ایران و جهان بود.
- از معدود کسانی بود در ایران که روی شتاب دهنده‌های یون‌ها و ذرات به‌طور عملی کار کرد.